

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय
शिक्षाशास्त्र सङ्काय
बी.एड. कार्यक्रम

पाठ्यांश शीर्षक : भाषाविज्ञान

पाठ्यांश प्रकृति : सैद्धान्तिक

तह : स्नातक

पाठ्यांश संख्या : Nep.Ed. 111

सत्र : पहिलो

पूर्णाङ्क १००

क्रेडिट आवर : ३

जम्मा पाठ्यांश : ४५

उत्तीर्णाङ्क : ४५

प्रतिपाठ घन्टा समय : १ घण्टा

१. पाठ्यांश परिचय

यो पाठ्यांश दश जोड दुई वा सोसरहको तह उत्तीर्ण गरेका शिक्षाशास्त्रमा आठ सत्रे बी.एड. (स्नातक तह) कार्यक्रमअन्तर्गत नेपाली विषयमा विशिष्टीकरण गर्न चाहने विद्यार्थीहरूका लागि तयार पारिएको हो । यसबाट विद्यार्थीहरू भाषा र भाषाविज्ञानसम्बन्धी प्रमुख अवधारणासँग परिचित हुने अपेक्षा राखिएको छ ।

२. सामान्य उद्देश्य

यस पाठ्यांशको अध्ययनपछि विद्यार्थीहरू निम्नलिखित कुरामा सक्षम हुनेछन् :

- क) भाषा र भाषा परिवारको परिचय दिन,
- ख) भाषाविज्ञानका अध्ययन क्षेत्र र यसका शाखाहरूको चिनारी गराउन,
- ग) ध्वनिहरूको उच्चारण प्रक्रिया बताउन र तदनुसार वर्गीकरण गर्न,
- घ) वर्णसिद्धान्तको परिचय दिन र अक्षरहरूको स्वरूप पहिल्याउन,
- ड) रूपविज्ञानको परिचय दिन र रूपनिर्धारण प्रक्रिया बताउन,
- च) वाक्यविज्ञानका आधारभूत धारणाहरू बताउन,
- छ) अर्थविज्ञानको परिचय दिन र शब्द तहका अर्थगत सम्बन्धहरू पहिल्याउन ।

३. विशिष्ट उद्देश्य र पाठ्य विषयवस्तुको विवरण

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यवस्तुको विवरण
(क) भाषाको परिचय र परिभाषा दिन (ख) भाषाका विशेषता बताउन (ग) भाषा, भाषिका र व्यक्तिभाषाको परिचय दिई भिन्नता बताउन (घ) भाषा परिवारको परिचय दिई नेपाली भाषाको सम्बन्ध देखाउन	एकाइ १ : भाषा र भाषा परिवार (५) घण्टा) १.१ भाषाको परिचय र परिभाषा १.२ भाषा, भाषिका र व्यक्तिभाषा १.३ भाषाका विशेषता १.४ भाषा परिवार र नेपाली भाषा

<p>(क) भाषाविज्ञानको परिचय दिई यसका क्षेत्र र शाखाको जानकारी दिन (ख) आधुनिक भाषाविज्ञानका आधारभूत मान्यता बताउन</p>	<p>एकाइ २ : भाषाविज्ञान, क्षेत्र र शाखा (४ घण्टा)</p> <p>२.१ भाषाविज्ञानको परिचय २.२ भाषाविज्ञानका क्षेत्र र शाखा २.३ आधुनिक भाषाविज्ञानका आधारभूत मान्यता</p>
<p>(क) ध्वनिविज्ञान र यसका शाखाको परिचय दिन (ख) ध्वनि अवयव र तिनका कार्यको जानकारी दिन (ग) श्वासप्रवाह र उच्चारण प्रक्रियाको वर्णन गर्न (घ) ध्वनिहरूको वर्गीकरण गर्न</p>	<p>एकाइ ३ : ध्वनिविज्ञान (८ घण्टा)</p> <p>३.१ ध्वनिविज्ञानको परिचय ३.२ ध्वनिविज्ञानका शाखा: औच्चारिक, श्रावणिक, साङ्घारिक ३.३ ध्वनि अवयव र तिनका कार्य ३.४ श्वासप्रवाह र उच्चारण प्रक्रिया ३.५ ध्वनिहरूको वर्गीकरण</p>
<p>(क) वर्ण र वर्णविज्ञानको परिचय दिन (ख) ध्वनिविज्ञान र वर्णविज्ञानका विचको अन्तर बताउन (ग) ध्वनि, वर्ण र संवर्णका विचको अन्तर बताउन (घ) वर्णविश्लेषण सिद्धान्त र प्रक्रिया बताउन (ङ) खण्डीय र खण्डेतर वर्णको परिचय दिन</p>	<p>एकाइ ४ : वर्णविज्ञान (८ घण्टा)</p> <p>४.१ वर्ण र वर्णविज्ञान ४.२ ध्वनिविज्ञान र वर्णविज्ञान ४.३ ध्वनि, वर्ण र संवर्ण ४.४ वर्णविश्लेषण सिद्धान्त ४.५ वर्णविश्लेषण प्रक्रिया ४.६ खण्डीय र खण्डेतर वर्ण</p>
<p>(क) रूपविज्ञानको परिचय दिन (ख) रूपनिर्धारण प्रक्रिया बताउन (ग) रूपायन र व्युत्पादन प्रक्रियाको जानकारी दिन र दुईका विचको भिन्नता पहिल्याउन (घ) सन्धिको परिचय दिई तज्जनित परिवर्तन ठम्याउन।</p>	<p>एकाइ ५ : रूपविज्ञान (७ घण्टा)</p> <p>५.१ रूपविज्ञानको परिचय ५.२ रूप निर्धारण प्रक्रिया : रूप, संरूप, मुक्त र बद्ध रूप ५.३ रूपायन प्रक्रिया ५.४ व्युत्पादन प्रक्रिया ५.५ सन्धि (रूप ध्वन्यात्मक परिवर्तन)</p>
<p>(क) वाक्यविज्ञानको परिचय दिन (ख) शब्द, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र सङ्कथनको स्वरूप तथा कार्यको पहिचान गर्न (ग) विभिन्न ढाँचाका वाक्यको पहिचान गर्न।</p>	<p>एकाइ ६ : वाक्यविज्ञान (८ घण्टा)</p> <p>६.१ वाक्यविज्ञानको परिचय ६.२ शब्द, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र सङ्कथन ६.३ पदावली : नाम पदावली, क्रिया पदावली, विशेषण पदावली, क्रियायोगिक पदावली ६.४ वाक्यका प्रकार: आधारभूत, सरल र जटिल वाक्य</p>

एकाइ ७ : अर्थविज्ञान (५ घण्टा)	
<p>(क) अर्थविज्ञानको परिचय दिन र अर्थका प्रकार बताउन (ख) शब्द तहका अर्थगत सम्बन्धहरूको वर्णन गर्ने ।</p>	<p>७.१ अर्थविज्ञानको परिचय ७.२ अर्थका प्रकार ७.३ शब्द तहका अर्थगत सम्बन्धहरू : पर्याय, विपर्याय, समावेशक-समावेश्य, अनेकार्थकता, र समध्वनिक शब्दहरू</p>

४. शिक्षण प्रक्रिया

यो पाठ्यांश सैद्धान्तिक प्रकृतिको भएकाले यसको शिक्षणमा व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, प्रदर्शन, छलफल, परियोजना, पुस्तकालयीय कार्य, खोज, कक्षा प्रस्तुति जस्ता विधि अवलम्बन गरिनेछ । शिक्षण कार्यमा यथेष्ट उदाहरणहरूको उपयोगमा र विद्यार्थीहरूको सहभागितामा जोड दिइनेछ । भाषाविज्ञानका अवधारणा प्रायः जटिल खालका हुन्छन् । यिनको जानकारीमा सुगमता ल्याउन धेरैजसो विद्यार्थीहरूका लागि नेपाली भाषाका उदाहरण उपयोगी हुन सक्ने हुँदा शिक्षकले भरसक सोहीअनुरूपका उदाहरणलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ । अन्य भाषाका उदाहरणलाई पनि आवश्यकताअनुसार उपयोगमा ल्याउनुपर्नेछ । निर्दिष्ट पाठ्यसामग्री र पाठपत्रहरूको पठन र छलफलमा विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ ।

५. मूल्याङ्कन प्रक्रिया

५.१ आन्तरिक मूल्याङ्कन ४०%

यस पाठ्यांशको आन्तरिक मूल्याङ्कन शिक्षकद्वारा निम्न गतिविधिहरूको आधारमा सञ्चालन गरिनेछ :

क) उपस्थिति र कक्षा गतिविधिहरूमा सहभागिता :

५+५ = १० अड्क

ख) मूल्याङ्कन (असाइनमेन्ट) १ : प्रतिविम्बात्मक प्रश्नहरूमा नोट बुक र कक्षा प्रस्तुतीकरण: ५+५ = १० अड्क

(प्रत्येक एकाइको अन्तमा शिक्षकले दिएका २ देखि ४ प्रश्नहरूमा प्रतिविम्बात्मक नोटबुक तयार गर्ने

/ त्यसको परीक्षा गर्ने र तीमध्ये कुनै दुई प्रश्नसंग सम्बन्धित विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने)

ग) मूल्याङ्कन (असाइनमेन्ट) २ : अध्ययन पत्र/निबन्ध/परियोजना र अन्तर्वार्ता :

५+५ = १० अड्क

(विद्यार्थीहरूले छानेको र शिक्षकद्वारा अनुमोदित विषयहरूमा तार्किक निबन्ध/अध्ययन पत्र (टर्म पेपर)/परियोजना तयार गर्न लगाउने / त्यसमा अन्तर्वार्ता समेत लिने)

घ) मध्यसत्र परीक्षा

१० अड्क

५.२ बाह्य मूल्यांकन ६०%

यस पाठ्यांशको सत्रको अन्त्यमा परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले निम्नानुसार बाह्य मूल्यांकनमा आधारित लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्नेछ :

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने जम्मा प्रश्नहरू	जवाफ दिनु पर्ने प्रश्नहरूको संख्या र छुट्याइएको अंक	कुल पूर्णाङ्क
समूह 'क' बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू	१० ओटा प्रश्न	१०×१	१०
समूह 'ख' सझिक्षित उत्तरात्मक प्रश्नहरू	दुइटा अथवा सहित ६ ओटा प्रश्नहरू	६×५	३०
समूह 'ग' लामो उत्तरात्मक प्रश्नहरू	एउटा अथवा सहित २ ओटा प्रश्नहरू	२×१०	२०

६. सन्दर्भ सामग्री

प्रमुख पुस्तक

- बन्धु, चूडामणि (२०५०), भाषाविज्ञान, साभा प्रकाशन। (एकाइ १-७)
- यादव, योगेन्द्रप्रसाद र रेग्मी, भीमनारायण (२०५८), भाषाविज्ञान, न्यु हिरा बुक्स इन्टरप्राइजेज। (एकाइ १-७)

सहायक पुस्तक

- अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५५), समसामयिक नेपाली व्याकरण, विद्यार्थी पुस्तक भण्डार। (एकाइ ३)
- खतिवडा, लयप्रसाद (२०७५), सामान्य भाषाविज्ञानको परिचय, इन्टेलेक्च्युअल्जबुक प्यालेस। एकाइ १-७
- गौतम, देवीप्रसाद, र चौलागाई, प्रेमप्रसाद (२०६७), भाषाविज्ञान, पाठ्य सामग्री पसल। (एकाइ १-७)
- ठकाल, शान्तिप्रसाद (२०६४), सामान्य र प्रायोगिक भाषाविज्ञान, शुभकामना प्रकाशन। (एकाइ १-७)
- दुड्गेल, भोजराज र दाहाल, दुर्गाप्रसाद(२०६७), सामान्य र प्रायोगिक भाषाविज्ञान, एम.के. पब्लिसर्स। (एकाइ १-७)
- न्यौपाने, टड्कप्रसाद (२०५१), भाषाविज्ञानको रूपरेखा, नेपाल बुक डिपो। (एकाइ १-७)

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

बी. एड. कार्यक्रम

पाठ्यांश शीर्षक : नेपाली कथा

पाठ्यांश संख्या : Nep.Ed.112

तह : स्नातक (बी.एड.)

सत्र : प्रथम

पाठ्यांश प्रकृति: सैद्धान्तिक

क्रेडिट आवार : ३

जम्मा पाठ्यनन्ती : ४५

प्रतिपाठ घन्टी समय : १घण्टा

१. पाठ्यांश परिचय

प्रस्तुत पाठ्यांश दश जोड दुई वा सो सरहको तह उत्तीर्ण गरेका शिक्षाशास्त्रमा आठ सत्रे बी. एड. कार्यक्रम अन्तर्गत मुख्य विषय ‘नेपाली शिक्षा’ मा विशिष्टीकरण गर्न चाहने विद्यार्थीहरूका लागि तयार पारिएको हो। यसबाट आधुनिक नेपाली कथासम्बन्धी ज्ञान र सुभको विकास हुने अपेक्षा गरिएको छ।

२. साधारण उद्देश्य

यस पाठ्यांशको अध्ययनपछि विद्यार्थीहरू निम्न लिखित साधारण उद्देश्यहरू हासिल गर्न सक्षम हुनेछन् :

- १) कथाको सैद्धान्तिक परिचय दिन,
- २) नेपाली कथाका विकाक्रम मोड र धारागत प्रवृत्तिहरूको जानकारी दिन,
- ३) नेपाली कथाका पूर्ववर्ती र उत्तरवर्ती प्रयोग र प्रवृत्तिहरूको जानारी दिन,
- ४) नेपाली कथाकारका प्रवृत्तिगत विशेषता ठम्याउन,
- ५) निर्धारित कथाहरूको आस्वादन र बोध गरेर विश्लेषण गर्न।

३. विशिष्ट उद्देश्य र पाठ्य विषयवस्तुको विवरण

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यवस्तुको विवरण
<ul style="list-style-type: none"> ■ कथा र लघुकथाको सैद्धान्तिक परिचय दिन, ■ कथाको संरचनात्मक तत्त्वहरूको पहिचान गर्न, ■ कथाको वर्गीकरण गर्न र अन्य विधासँग यसको सम्बन्ध बताउन। 	<p>एकाइ एक : कथाको सैद्धान्तिक परिचय (पाठ्य. १०)</p> <p>१.१ कथाको विधागत स्वरूप, परिचय र परिभाषा, १.२ लघुकथाको परिचय, परिभाषा र संरचना, १.३ डायस्पोरा कथा साहित्यको परिचय, १.४ कथाका तत्त्वहरू १.५ कथाको वर्गीकरण,</p>

	<p>१.६ अन्य विधा (उपन्यास, निबन्ध र जीवनी) सँग कथाको सम्बन्ध</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ नेपाली कथाको विकासक्रमको वर्णन गर्न, ■ नेपाली कथाका प्रमुख मोड, धारा एवं कालगत प्रवृत्ति तथ विशेषता पहिल्याउन, ■ कथाको वर्गीकरण गर्न र अन्य विधासँग यसको सम्बन्ध बताउन । 	<p>एकाइ दुई : नेपाली कथाको विकासक्रमको रूपरेखा (१०)</p> <p>२.१ प्राथमिक काल : प्रवृत्ति र उपलब्धि</p> <p>२.२ माध्यमिक काल : प्रवृत्ति र उपलब्धि</p> <p>२.३ आधुनिक काल :</p> <p>२.३.१ प्रमुख धारागत प्रवृत्ति, विज्ञान र डायस्पोरा कथासमेत</p> <p>२.३.२ समसामयिक प्रयोग र प्रवृत्ति (२०६३ पछि)</p> <p>२.३.३ पूर्ववर्ती र उत्तरवर्ती आधुनिक नेपाली कथाका उपलब्धि</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ कथाकारको परिचय दिई तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता पहिचान गर्न, ■ कथातत्त्वको आधारमा निर्धारित कथाहरूको विश्लेषण गर्न, ■ पाठ्यकथाका विशिष्ट पद्धतिको ख्याल्या गर्न । 	<p>एकाइ तीन : पूर्ववर्ती कथाकार र तिनका प्रतिनिधि कथाको अध्ययन (पा.घं. ५)</p> <p>३.१ कथाकारको परिचय र तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता</p> <p>३.२ कथातत्त्वहरूका आधारमा निर्धारित कथाहरूको अध्ययन विश्लेषण</p> <p>३.३ निर्धारित कथाका विशिष्ट पद्धतिको व्याख्या</p> <p>३.४ प्रतिनिधि कथाकारका कथा</p> <p>३.४.१ गुरुप्रसाद मैनाली : अभागी</p> <p>३.४.२ पुष्कर शमशेर : परिवन्द</p> <p>३.४.३ विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला : मधेसतिर</p> <p>३.४.४ भवानी भिक्षु : त्यो फेरि फर्कला</p>
	<p>एकाइ चार : उत्तरवर्ती कथाकार र तिनका प्रतिनिधि कथाको अध्ययन विश्लेषण-१ (पा.घं. ५)</p> <p>४.१ कथाकारको परिचय र तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता</p>

<ul style="list-style-type: none"> ■ कथाकारको परिचय दिई तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता पहिचान गर्न, ■ कथातत्त्वको आधारमा निर्धारित कथाहरूको विश्लेषण गर्न, ■ पाठ्यकथाका विशिष्ट पड्क्रिको ख्याल्या गर्न । 	<p>४.२ कथातत्त्वहरूका आधारमा निर्धारित कथाहरूको अध्ययन विश्लेषण</p> <p>४.३ निर्धारित कथाका विशिष्ट पड्क्रिको व्याख्या</p> <p>४.४ प्रतिनिधि कथाकारका कथा</p> <p>४.४.१ गोविन्दबहादुर मल्ल गोठाले : निद्रा आएन</p> <p>४.४.२ रमेश विकल : लाहुरी भैंसी</p> <p>४.४.३ इन्द्रबहादुर राई : खिर</p> <p>४.४.४ प्रेमा शाह : पहेंलो गुलाफ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ कथाकारको परिचय दिई तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता पहिचान गर्न, ■ कथातत्त्वको आधारमा निर्धारित कथाहरूको विश्लेषण गर्न, ■ पाठ्यकथाका विशिष्ट पड्क्रिको ख्याल्या गर्न । 	<p>एकाइ पाँच : उत्तरवर्ती कथाकार र तिनका प्रतिनिधि कथाको अध्ययन विश्लेषण-२ (पा.घं. ७)</p> <p>५.१ कथाकारको परिचय र तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता</p> <p>५.२ कथातत्त्वहरूका आधारमा निर्धारित कथाहरूको अध्ययन विश्लेषण</p> <p>५.३ निर्धारित कथाका विशिष्ट पड्क्रिको व्याख्या</p> <p>५.४ प्रतिनिधि कथाकारका कथा</p> <p>५.४.१ परशु प्रधान : डल्ले खोला</p> <p>५.४.२ पारिजात : साँझ उदासघरको पिँढीमा</p> <p>५.४.३ लोकेन्द्रबहादुर चन्द : विसर्जन</p> <p>५.४.४ भाउपन्थी : सनाखत</p> <p>५.४.५ भागीरथी श्रेष्ठ : भुइँचालो</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ कथाकारको परिचय दिईतिनका प्रवृत्तिगत विशेषता पहिचान गर्न, ■ कथातत्त्वको आधारमा निर्धारित कथाहरूको 	<p>एकाइ छ : उत्तरवर्ती कथाकार र तिनका प्रतिनिधि कथाको अध्ययन विश्लेषण-३ (पा.घं. ६)</p> <p>६.१ कथाकारको परिचय र तिनका प्रवृत्तिगत विशेषता</p> <p>६.२ कथातत्त्वहरूका आधारमा निर्धारित कथाहरूको अध्ययन विश्लेषण</p>

<p>विश्लेषण गर्ने,</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ पाठ्यकथाका विशिष्ट पड्क्तिको ख्याल्या गर्ने। 	<p>६.३ निर्धारित कथाका विशिष्ट पड्क्तिको व्याख्या</p> <p>६.४ प्रतिनिधि कथाकारका कथा</p> <p>६.४.१ इस्माली : माछो माछो भ्यागुतो</p> <p>६.४.२ डा. राजेन्द्र विमल : चरा बोल्छ</p> <p>६.४.३ हिरण्यकुमारी पाठक : हरिमाया</p> <p>६.४.४ रामलाल जोशी : एउटा भोक्को अन्त्य</p> <p>६.४.५ जया राई : बेकर स्ट्रिटका दुई आँखा (डायस्पोरा)</p> <p>६.४.६ विनय कसजू : स्याललाई स्लिपिङ ब्याग (लघुकथा)</p>
---	--

४. शिक्षण प्रक्रिया

प्रस्तुत पाठ्यांशको शिक्षणमा पाठको प्रकृतिअनुसार आदर्श वाचन, व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, छलफल, कक्षाकार्य, र समस्या समाधान खोज, परियोजना आदि कार्यकलाप अवलम्बन गर्नुपर्ने छ । शिक्षणका क्रममा पर्याप्त दृष्टान्तको उपयोग गर्नुका साथै विद्यार्थी केन्द्रितता तथा सहभागितामा विशेष जोड दिनुपर्नेछ ।

५. मूल्यांकन प्रक्रिया

५.१ आन्तरिक मूल्यांकन ४०%

यस पाठ्यांशको आन्तरिक मूल्यांकन शिक्षकद्वारा निम्न गतिविधिहरूको आधारमा सञ्चालन गरिनेछ :

क) उपस्थिति र कक्षा गतिविधिहरूमा सहभागिता :

५+५ = १० अड्क

ख) मूल्यांकन (असाइनमेन्ट) १: प्रतिविम्बात्मक प्रश्नहरूमा नोटबुक र कक्षा प्रस्तुतीकरण: ५+५ = १० अड्क (प्रत्येक एकाइको अन्तमा शिक्षकले दिएका २ देखि ४ प्रश्नहरूमा प्रतिविम्बात्मक नोटबुक तयारगर्ने
/ त्यसको परीक्षा गर्ने र तीमध्ये कुनै दुई प्रश्नसंग सम्बन्धित विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने)

ग) मूल्यांकन (असाइनमेन्ट) २ : अध्ययन पत्र/निबन्ध/परियोजना र अन्तर्वार्ता:

५+५ = १० अड्क

(विद्यार्थीहरूले छानेको र शिक्षकद्वारा अनुमोदित विषयहरूमा तार्किक निबन्ध/अध्ययन पत्र(टर्म पेपर)
/परियोजना तयार गर्न लगाउने/त्यसमा अन्तर्वार्तासमेत लिने)

ग) मध्यसत्र परीक्षा

१० अड्क

५.२ बाह्य मूल्यांकन ६०%

यस पाठ्यांशको सत्रको अन्त्यमा परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले निम्नानुसार बाह्य मूल्यांकनमा आधारित लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्नेछ :

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने प्रश्नहरू	जवाफ दिनु पर्ने प्रश्नहरूको संख्या र छुट्याइएको अङ्क	कुल पूर्णाङ्क
समूह 'क' बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू	१० ओटा प्रश्न	१०×१	१०
समूह 'ख' सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू	दुइटा अथवा सहित ६ ओटा प्रश्न	६×५	३०
समूह 'ग' लामो उत्तरात्मक प्रश्नहरू	एउटा अथवा सहित २ ओटा प्रश्न	२×१०	२०

पाठ्यपुस्तक

- १) कथाकुसम (२०४०), कथा सङ्ग्रह, नेपाली साहित्य सम्मेलन । (एकाइ १-३)
- २) जोशी, रामलाल (२०७२), ऐना (कथा सङ्ग्रह), ब्रदर बुक्स प्रकाशन प्रा.लि । (एकाइ ६)
- ३) पाठक, व्याकुल (२०६७), प्रब्यात नेपाली कथा (खण्ड-३), पुस्तक भण्डार । (एकाइ ३-५)
- ४) भिक्षु, भवानी (२०१७), गुनकेसरी (कथा सङ्ग्रह), साभा प्रकाशन । (एकाइ ३)
- ५) मैनाली, गुरुप्रसाद (२०६०), नासो (कथा सङ्ग्रह), साभा प्रकाशन । (एकाइ ३)
- ६) राई, जया (२०६८), बेकर स्ट्रिटका दुई आँखा (कथा सङ्ग्रह), अन्तराष्ट्रिय नेपाली साहित्य समाज । (एकाइ ६)

सहायक पुस्तक

१. उपाध्याय, केशवप्रसाद (२०३०), साहित्य प्रकाश, साभा प्रकाशन । (एकाइ १)
२. उपाध्याय, धनकृष्ण (२०७९), नेपाली कथा, ड्रिमल्यान्ड प्रकाशन (दो.सं.) । (एकाइ १-६)
३. पौडेल, परशुराम (२०६५), कथाको रूपविन्यास, सिद्धान्त र विवेचना, नवराज बजगाई । (एकाइ १-२)
४. पौडेल, राजेन्द्र (२०६९), नेपाली प्रतिनिधि कथाकारका कथा, हिमशिखर प्रकाशन । (एकाइ ३-५)
५. बराल, ईश्वर (सम्पा) (२०४८), भयालबाटः साभा प्रकाशन । (एकाइ १-३)
६. शर्मा, हरिप्रसाद (२०५९), कथाको सिद्धान्त र विवेचना, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान । (एकाइ १-२)
- ७ श्रेष्ठ, दयाराम (२०५६), नेपाली कथा भाग ४, साभा प्रकाशन । (एकाइ ३-५)